

"לקרב" את הלמידה מרחוק

ד"ר עדי לוי-ורד

"קורס מקסים!!"

**לקחתי ממנו כל כך הרבה דברים חשובים.
המודל בנוי בצורה מושלמת, יש הגיון, סדר,
בהירות, חומרים מעניינים.
מותאם בהחלט להיות קורס מקוון.
המרצה זמינה, עונה במהירות וברוח חיובית,
נתנה תחושה של היכרות אישית"**

**"לא הידע, אלא
תהליך הלמידה,
לא התוצר אלא
תהליך רכישתו,
הם אלה
המספקים את
ההנאה הגדולה
ביותר"
(קרל פרידריך גאוס)**

**"למידה היא אינה
תוצאה של הוראה,
אלא של סקרנותו
ופעילותו
של הלומד"
(ג'ון הולט)**

הגורמים המשפיעים על שביעות רצון הלומד ה"מקוון", טיוואן 2008

* המחקר הציג מודל ובו מגוון משתנים המאוגדים לשישה ממדים (מאפייני הלומד/המרצה/הקורס/הטכנולוגיה/הסביבה ומערך הקורס). בכל מימד מספר משתנים.

* המשתנים שנמצאו המשפיעים ביותר על שביעות הרצון, הם:

- חרדת תיקשוב
- עמדות המרצה ביחס ללמידה מתוקשבת
- מידת הגמישות של הקורס המתקשב
- איכות הקורס המתקשב
- התרומה הנתפסת של הקורס
- נוחות השימוש
- מידת הגיוון בדרכי ההערכה

לתפיסתי,

הטכנולוגיה היא איננה תחליף ל...
תכנון מושכל של הקורס,
מתן מענה לצרכים שונים של הלומדים,
צורך בהגברת מוטיבציה ללמידה,
יחס אישי וזמינות של המרצה (ה"רחוק"),
ולצורך של הלומדים לרכישת ידע רלוונטי, מעניין,
מאתגר, המעורר ללמידה עצמית וללמידת עמיתים.

אך כיצד עושים זאת?

בנייה ועיצוב הקורס

- ✓ כמות יחידות שיעור או נושאים (חשיבות לזמן הלמידה)
- ✓ מידת הגמישות בקצב הלמידה
- ✓ חשיבות רבה לסדר, ארגון והנחיות ברורות.
- ✓ מידת ה"התערבות" של המרצה בקצב הלמידה (בעיקר בקורסים שפתוחים במלואם כבר בתחילת הקורס).
- ✓ מעבר בין יחידות ההוראה/הנושאים (למשל, "סיום שיעור").
- ✓ חשיבותו של מרכיב המאפשר קבלת משוב על השיעור.
- ✓ החלטה בדבר מהות והיקף המשימות – יורחב בהמשך.

הנגשת תכני הקורס

בחירת התכנים המתאימים היא קריטית ליצירת מוטיבציה
למידה בקורס מקוון.

- ✓ בחירת תכנים הנמצאים בזיקה לעולמם של הלומדים, מעניינים, אותנטיים, וכאלה שניתן להבינם באופן עצמאי.
- ✓ בחירת תכנים מעוררי תחושות רגשיות וספקות למחשבה.
- ✓ שימוש בפורמטים מגוונים להנגשת הידע: סרטונים, קריקטורות, ביקור באתרי אינטרנט, ראיונות מצולמים, מאמרים, מצגות, תמונות, שירים, כתבות מעיתונים, מאגר מאורגן של כלים שפותחו בשנים קודמות, ועוד.
- ✓ תשומת לב לרמת הקושי ומשך זמן למידת החומרים.
- ✓ שימוש בחומרי "חובה" וחומרי "העשרה/רשות".

פעילויות והערכת הסטודנטים

- ✓ הבחנה בין קורסים בעלי מבחן או עבודה מסכמת הכוללת את כל החומר לעומת תרגילים במהלך הקורס.
- ✓ במהלך הקורס, אינני דוגלת במתן "מטלות" לסטודנט, כי אם דרישה לביצוע "משימות למידה", שמטרתן יישום בסיסי של התכנים – משימות בפורום או ב"קירות שיתופיים", PADLET (אין הכרח בכל שיעור).
- ✓ מתן אפשרות ללמידה מעמיתים ומשוב מעמיתים.
- ✓ חשיבות רבה להתייחסות המרצה למשימות הלמידה (באופן אישי או קבוצתי).

ניהול הקורס

✓ מי מנהל את הלמידה של הסטודנטים – המרצה או הסטודנט עצמו?

✓ חשיבות רבה לשליחת מייל פעם בשבוע או שבועיים לכלל הסטודנטים, ובמקרה הצורך גם מיילים אישיים. מעבר להודעות, והתייחסות למשימות הלמידה, כדאי לנצל מיילים אלה לטובת מתן **חיזוקים חיוביים** על התנהלותם בקורס, **כדרך לשמר ולהגביר מוטיבציה** להמשך הלמידה. כמו כן **לעודד** (לא לכפות) **למידה שיתופית** באמצעות הדגשת פוטנציאל הלמידה החבוי **בקריאה ובתגובה** להתייחסויות עמיתיהם בקירות השיתופיים ובפורומים.

✓ מפגש פרונטאלי בתחילת הקורס. מטרתו – מתן "הנחיות ללמידה בקורס" (עליהם לחתום שקראו), תאום ציפיות, הפחתת חרדות ומענה לשאלות ראשוניות. (מומלץ מפגש נוסף קבוצתי/אישי לקראת סוף הקורס).

אינטראקציה ויחסי מרצה-סטודנט

✓ גישה ויחס מכבד ואכפתי מצד המרצה, והעברת הרצון שלו בהצלחתם.

✓ חשיבות רבה לזמינות במענה למיילים (או דרך תקשורת אחרת).

✓ ניסיון לצמצם את ה"מרחק", תוך הענקת תחושה שוטפת על "קיומו" ותפקידו של המרצה **כגורם מסייע**.

✓ מיילים שוטפים קבוצתיים ומיילים אישיים לפי הצורך (עפ"י דו"חות ההתקדמות של מערכת ה-MOODLE)

✓ התייחסות אישית ל"משובים מורחבים" אם נכתבו.

תודה על ההקשבה!

מקווה שקיבלתם מספר כלים
איתם תוכלו לעוף רחוק יותר...

נספח

מדברי הסטודנטים...

**"קורס מקסים!! לקחתי ממנו כל כך הרבה דברים חשובים.
המודל בנוי בצורה מושלמת, יש הגיון, סדר, בהירות, חומרים
מעניינים. מותאם בהחלט להיות קורס מקוון. המרצה זמינה,
עונה במהירות וברוח חיובית, נתנה תחושה של היכרות אישית",
"כל שיעור נפתח אך ורק לאחר סיום השיעור הקודם. הכל בנוי בצורה
מאוד ברורה".**

**"ניכר שהמרצה השקיעה מחשבה בהכנת הקורס ובמבנה השיעורים!
לא מובן מאליו בכלל במכללה!! היא העלתה חומרי לימוד מגוונים,
מקוריים ויעילים בתרומתם... חומרי הלימוד היו מעניינים והפכו את
הלימוד למהנה. הקורס השאיר טעם של עוד. ההנחיות ברורות,
הקפידה לשלוח תזכורות כשצריך ועושה רושם שאכפת לה שהחומר
יובן ויהיה שימושי לנו כמורים לעתיד. כל הכבוד עדי! המשיכי כך!",
"הקורס בנוי לכל הסמסטר ובו כלולים כל החומרים שנתבקשנו
להשתמש בהם מה שהפך את הקורס לנוח ונגיש ביותר. העובדה
שהקורס היה בנוי אפשרה לי להתקדם בקצב שלי וזה בזכות השקעתה
של המרצה... מעבר לכך היא הצליחה לגרום לנושא יחסית גנרי להיות
מאוד מעניין", "קורס חשוב ביותר בתכנית ההכשרה להוראה. המרצה
הגישה את התכנים במודל באופן מדורג ומעניין",**

"הקורס היה מרתק, מעניין ומאד נהניתי מהמגוון הרחב של הלמידה אליה נחשפתי, מטקסטים עיוניים-מאמרים, תמונות, ראיונות, סרטונים ועד קומיקס. הנושאים היו מלווים בשלל צבעים של תכנים שבתור צופה/קוראת זכיתי להתבונן ולבחון מהיבטים שונים כל נושא", "עדי הופכת אותו לאינטראקטיבי ונעים ללמידה", "מאוד מסקרן", "מפתח את המחשבה שלי", "למדתי הרבה ונהניתי מאוד", "קורס מעולה. למדתי המון דרך סרטונים קריאת מאמרים ממוקדת מועילה ויעילה ולא סתם קריאה! זה הקורס שלמדתי ממנו הכי הרבה", "חשוב מאוד", "קורס מתקשב מעניין חדשני ומאוד מקצועי", "השיעורים באמת מעניינים ומהנים... תענוג!", "נהניתי בכל שלב של הקורס...קורס נהדר!".

"המשימות השבועיות היו מעוררי חשיבה והקיר השיתופי נתן לנו במה להביע את עצמנו ועמדותינו בכל יחידת לימוד", "העבודה המסכמת פרקטית, מעניינת ומיישמת את החומר הלכה למעשה. תודה עדי!!!", "המטלות הוגנות ומעשירות", הקורס מעשיר, מעורר חשיבה ופשוט מרתק!! התכנים (בעיקר הסרטונים) שליוו את המשימות בקורס היו מעניינים מאוד לצפייה ותרמו מאוד לפיתוח החשיבה שלי בנוגע לחינוך, להערכה בהוראה...זה היה הקורס הכי מעניין שלמדנו בשנה זו".

"קורס מתקשב אך מנוהל כהלכה! תכנים מעניינים ומאוד רלוונטים לעבודה בפועל. המרצה שומרת על קשר באמצעות מייל פנימי, מתזכרת אותנו לגבי הלוח הצפוי... אחלה קורס, אחלה תכנים", "הקורס המתקשב הכי מושקע ואיכותי שהשתתפתי בו אי פעם. שאפו למרצה.", "המרצה הייתה מצויינת... והקורס היה מאוד ידידותי למשתמש. בתור סטודנטית שבאה מהאונ' הפתוחה ששם קורסי הדגל שלהם הם מתקשבים, הקורס הנ"ל הוא המתקשב היחיד שהיה טוב מבחינת הלמידה...הייתה זמינה ושלחה הודעות מדי פעם ובאמת שניסתה להקל כי זה באמת קורס עמוס. יישר כח!", "יש קורסים מקוונים ומשעממים ורמת המטלות והמצגות הזוי.. אבל זהו הקורס המתקשב הראשון שהיה לי מעניין ותורם", "מקיף... אבל לא מעמיס מידיי", "בנוי בצורה סוחפת...".

"המרצה הייתה זמינה באופן מעורר הערכה לכל שאלה ששלחתי לה במייל ועודדה אותי להכין את המטלות למרות שזה הקורס הראשון שלי והרבה דברים לא הצלחתי בפעם הראשונה",
"המרצה הצליחה לייצר אוירה אישית ונגישה דרך משובי הביניים של השיעורים המקוונים, הדואר הפנימי ודרך הפניה הידידותית והמכבדת", "את ד"ר עדי מעולם לא פגשתי, אף על פי כן, הצלחתי להתחבר אליה רק מההתכתבויות איתה. מרצה מתחשבת מאוד!", "... נראה כי לאורך כל הקורס הצלחת הסטודנטים חשובה לה", "המרצה הייתה נעימה מאוד לאורך כל הדרך זמינה. היא אחת המרצות הטובות והמקסימות עד כה במסגרת הקורסים שנדרשתי לעשות", "מרצה נהדרת! קשובה, אכפתית ואמפתית...!", "מרצה בחסד עליון". "מסייעת ותורמת לאווירה טובה ונעימה!", "מקסימה, סבלנית, מתחשבת, אין לי מילה, הלוואי המון היו כמוה".